

ב"ה

כולנו מכירים את ארבעת הבנים המסובים לשולחן הסדר - החכם, הרשע, התם ומי שאינו יודע לשאול. ארבעה בנים אלו כל אחד ושאלתו, כל אחד וסגנונו, מגיעים לשולחן הסדר וזוכים להשתתף בחגיגת יציאת אבותינו ממצרים ואת יציאתנו אנו בדורנו מה"מצרים" [במובן הרוחני - ה"מצרים" הכללים והפרטיים].

הרבי מליובאוויטש

הרבי מליובאוויטש, באהבתו האמיתית לכל יהודי, התוודע גם לקיומו של ה"בן-החמישי", אותו בן שכלל אינו מיסב לשולחן הסדר עם משפחתו, ותפקידו - אמר הרבי - לדאוג לכך שגם הוא יבוא ויתאחד אתנו ביציאה ממצרים.

בעקבות זאת יצא הרבי מליובאוויטש במבצע עצום של עריכת סדרי פסח ציבוריים בכל מקום בעולם על מנת שכל יהודי אכן יוכל להסב לשולחן הסדר ולחגוג את הפסח כהלכתו, כמו גם לחוש את חוויית המשפחתיות-הלאומית המלכדת [שמעבר לגבולות המשפחה האישית], לגעת בנשמה היהודית ולקשרה מתוך אהבה וחיבה אל שורשי-האומה, ערכיה ומסורתה הנצחית, וכל זאת מתוך הכרה ביוקר נשמתו של כל יהודי, וכמרום בהגדה, שמציינת ליד כל אחד מהבנים את המילה: "אחד" [אחד חכם ואחד רשע...]. ללמדך, שגם בבן הנראה כ"רשע" מפעמת בו תחושת ה"אחד" - האמונה באחדות הבורא, אלא שיש לקשרו אל צדיק-הדור, ה"חכם" על מנת שילהיב, ילבה ויגלה את כוחות-נפשו הפנימיים.

בלילה זה מסובים מאות אלפי יהודים ברחבי העולם לסדרים הציבוריים במצוותו של הרבי, ובזכות ההתלכדות של עם ישראל על כל גווניו סביב שולחן הסדר, זכה שהקדוש ברוך-הוא ילכד אותנו סביב בית-המקדש השלישי בגאולה השלימה שתבוא במהרה על-ידי משיח צדקנו.

חג כשר ושמח,
חב"ד תאלנד

לשנה הבאה בירושלים הבנויה!

בנגקוק • צ'יאנג מאי • קוסמוי • פוקט
לואנג פרבנג - לאוס

משרד ראשי: 96 Ram Butry Banglumpoo Bangkok, Thailand 10200

טלפון: 66(0)2 6292770 • **פקס:** 66(0)2 6291153

נייד: 66(0)1 8695164

דוא"ל: Bkk@ChabadThailand.com

ע www.ChabadThailand.com www.ChabadThailand.co.il

ידידי חב"ד תאילנד בישראל: 054-539-0916

כל הזכויות שמורות
תשס"ו - 2006

סדר בדיקת חמץ

המנהג להניח פתיתי חמץ קשה זמן מה קודם הבדיקה כדי שימצאם הבדוק. ועל פי הקבלה יש להניח עשרה פתיתים. וקודם שיתחיל לבדוק יברך:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על בעור חמץ:

וצריך לחפש לאור הנר בכל המחבואות גם בסדקים שבקרקע. ולא ידבר בין הברכה לתחלת הבדיקה אפילו מענייני הבדיקה. ונכון שלא ישיח, שלא מענייני הבדיקה, כל זמן בדיקתו. ויעמיד מבני ביתו אצלו לשמוע הברכה, שיבדקו איש במקומו, ולא ישיחו בינתיים. ויזהרו לבדוק תחלה בחדר הסמוך למקום ששמעו הברכה, ולא ילכו לבדוק תיכף אחר הברכה לחדר אחר. ואחר הבדיקה יזהרו, בחמץ שמשויר להצניעו למחר לשרפה או לאכילה, לשמרו שלא יוליכוהו אנה ואנה, שלא יתפרר ויתגרר ממנו על ידי תינוקות או עכברים. וגם צריך לבטל אחר הבדיקה ויאמר:

כל-חמירא וחמיעא דאכא ברשותי דלא חמיתיה ודלא בערתיה ודלא ידענא ליה לבטל ולהוי הפקר בעפרא דארעא:
 (תרגום: כל-שאור וחמץ שיש ברשותי, שלא ראיתיו, ושלא פניתיו, ושלא ידוע לי, יבטל ויהא הפקר בעפר הארץ):

ביום י"ד בשעה ה' יעשה לו מדורה בפני עצמו וישרפנו ויבטלנו. ובביטול היום יאמר:

כל-חמירא וחמיעא דאכא ברשותי דחזיתיה ודלא חזיתיה דחמיתיה ודלא חמיתיה דבערתיה ודלא בערתיה לבטל ולהוי הפקר בעפרא דארעא:

(תרגום: כל-שאור וחמץ שיש ברשותי, שראיתיו ושלא ראיתיו (מעולם), שראיתיו ושלא ראיתיו (פעם), שפניתיו ושלא פניתיו, יבטל ויהא הפקר בעפר הארץ):

ויש לשרוף עשרה פתיתים ובשעת שריפת החמץ יאמר זה:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו כשם שאני מבער חמץ מביתי ומרשותי כך תבער את כל החיצונים ואת רוח הטמאה תעביר מן הארץ ואת יצרנו הרע תעבירהו מאתנו ותתן לנו לב בשר לעבדך באמת וכל סמרא אחרא וכל הקלפות וכל הרשעה בעשן תכלה ותעביר ממשלל זרון מן הארץ וכל המעיקים לשכינה תבערם ברוח פער וברוח משפט כשם שבערת את מצרים ואת אלהיהם בימים ההם ובזמן הזה אמן סלה:

סדר קרבן פסח

"ונשלמה פרים שפתינו" ותפלת מנחה היא במקום תמיד של בין-הערבים, ובזמן שביית המקדש היה קיים, היה הפסח נשחט אחר תמיד של בין-הערבים. כן ראוי לעסוק בסדר קרבן-פסח אחר תפלת המנחה, ויאמר זה:

קָרְבַּן פֶּסַח מְבִיא מִן הַכֶּבֶדִּים אוֹ מִן הָעֵינִים וְזָכַר בֶּן שָׁנָה וְשׁוֹחֲטוֹ בְּעֶזְרָה בְּכָל מְקוֹם אַחֵר חֲצוֹת אֲרֶבֶעָה עָשָׂר דְּקוֹא וְאַחַר שְׁחִיטַת תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים וְאַחַר הַטְּבַת גְּרוֹת שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים. וְאִין שׁוֹחֲטִין אֶת הַפֶּסַח עַל הַחֲמִין. וְאִם שָׁחַט קֹדֶם לַתְּמִיד, בְּשֶׁר, וּבִלְבָד שֶׁיְהִי אַחֵר מִמָּרֶס בְּדַם הַפֶּסַח כְּדֵי שֶׁלֹּא יִקְרָשׁ עַד שֶׁיִּזְרְקוּ דַם הַתְּמִיד, וְאַחַר כֵּךְ יִזְרְקוּ דַם הַפֶּסַח וְרִיקָה אַחַת בְּגִנְדַּר הַיִּסּוּד. וְכִיצַד עוֹשִׂין? שָׁחַט הַשׁוֹחֵט וְקָבַל הַכֹּהֵן הָרִאשׁוֹן שֶׁבְּרֹאשׁ הַשְּׂוֹרֶה וְנָתַן לַחֲבֵרוֹ, וְחִבְרוֹ לַחֲבֵרוֹ, וְהִכְהֵן הַקְּרוֹב אֶצֶל הַמְּזוּבָח וְזָרְקוּ זְרִיקָה אַחַת בְּגִנְדַּר הַיִּסּוּד, וְחִזְרוּ הַכֹּלֵי רִיקָן לַחֲבֵרוֹ, וְחִבְרוֹ לַחֲבֵרוֹ, וּמִקְבֵּל כְּלֵי הַמֶּלֶא תַחֲלָה וְאַחַר כֵּךְ מַחֲזִיר הַרִיקָן. וְהָיוּ שְׂוֹרוֹת שֶׁל בְּזִיכֵי כֶסֶף וְשְׂוֹרוֹת שֶׁל בְּזִיכֵי זָהָב, וְלֹא הָיוּ לְבְּזִיכֵי שׁוֹלִים שְׁמֵא וְנִיחָם וְיִקְרָשׁ הַדָּם. אַחַר כֵּךְ תּוֹלִין אֶת הַפֶּסַח וּמַפְשִׁיטִין אוֹתוֹ בְּלוֹ וְקוֹרְעִין אוֹתוֹ וּמְמַחִין אֶת קֶרְבֵי עַד שֶׁיֵּצֵא הַפֶּרֶשׁ וּמוֹצִיאִין אֶת הָאִימּוּרִים וְהֵם הַחֲלָב שֶׁעַל הַקֶּרֶב וְיוֹתֵרֵת הַכֶּבֶד וְכִלְיוֹת וְהַחֲלָב שֶׁעַלֵיהֶן וְהָאֵלִיָּה לְעוֹמַת הָעֶזְרָה, וְנוֹתְנֵם בְּכֵלֵי שֶׁרֶת וּמוֹלְחֵם וּמְקַטְרֵם הַכֹּהֵן עַל גְּבִי הַמְּזוּבָח כֹּל אֶחָד לְבָדוֹ. וְהַשְׁחִיטָה וְהַזְרִיקָה וּמַחֲוֵי קֶרְבֵי וְהַקְּטָר חֲלָבֵי דוֹחִין אֶת הַשֶּׁבֶת, וְשֹׂאֵר עֲנִינּוֹ אֵינֶם דוֹחִין אֶת הַשֶּׁבֶת. וְכֵן אֵין מוֹלִיכִין אֶת הַפֶּסַח לְבֵית שֶׁחָל בְּשֶׁבֶת אֶלָּא בֵּית הָאֵחָת הֵם מִתְעַכְּבִים עִם פְּסָחֵיהֶם בְּהַר הַבַּיִת וְהַכֹּהֵן הַשְּׂנִיָּה יוֹשֶׁבֶת לָהּ בַּחֵיל וְהַשְּׁלִישִׁית בְּמִקְוֵה עוֹמְדָתָה. חֲשֻׁבָה, יֵצְאוּ וְצִלוּ פְסָחֵיהֶם. בְּשֶׁלֶשָׁה כְּתוֹת הַפֶּסַח נִשְׁחָט וְאֵין בֵּית פְּחוּתָה מִשְׁלֵשִׁים אֲנָשִׁים. נִכְנָסָה בֵּית הָרִאשׁוֹנָה נִתְמַלְּאָה הָעֶזְרָה נוֹעֲלִין אוֹתָהּ. וּבְעוֹד שֶׁהֵם שׁוֹחֲטִין וּמְקַרְבִּין אֶת הָאִימּוּרִים קוֹרְאִין אֶת הַהֵלֵל. אִם גָּמְרוּ אוֹתוֹ קֹדֶם שֶׁיִּקְרִיבוּ כָּלֶם שׁוֹנִים אוֹתוֹ, וְאִם שָׁנּוּ יִשְׁלְשׁוּ. עַל כֹּל קְרִיאָה תּוֹקְעִין ג' תְּקִיעוֹת תְּקִיעָה תְּרוּעָה תְּקִיעָה. גָּמְרוּ לְהַקְרִיב פּוֹתְחִין הָעֶזְרָה. יֵצְאָה בֵּית הָרִאשׁוֹנָה נִכְנָסָה בֵּית הַשְּׂנִיָּה נוֹעֲלִין דְּלִתּוֹת הָעֶזְרָה. גָּמְרוּ פּוֹתְחִין, יֵצְאָה בֵּית הַשְּׂנִיָּה נִכְנָסָה בֵּית הַשְּׁלִישִׁית וּמַעֲשֶׂה כֶּלֶן שׁוֹיִן. וְאַחַר שֶׁיֵּצְאוּ כֶּלֶן רּוֹחֲצִין הָעֶזְרָה וְאִפִּילוֹ בְּשֶׁבֶת מִפְּנֵי לְכַלּוֹד הַדָּם שֶׁהָיָה בָּהּ. וְכִיצַד הֵיחָד הַרְחִיצָה? אִמַּת הַמַּיִם הֵיחָד עוֹבְרֵת בְּעֶזְרָה וְהָיָה לָהּ מְקוֹם לְצֵאת מִמֶּנָּה, וּבְשֶׁרוֹצִין לְהַרְחִיץ אֶת הָרִצְפָה, סוֹחֲמִין מְקוֹם יֵצִיאָתָה וְהָיָה מִתְמַלְּאֵת עַל כֹּל גְּדוֹתֶיהָ מִפָּה וּמִפָּה עַד שֶׁהַמַּיִם עוֹלִים וְצִפִּים מִכָּאן וּמִכָּאן וּמְקַבֵּץ אֵלֶיהָ כֹּל דָּם וְכֹל לְכַלּוֹד שֶׁהָיָה בְּעֶזְרָה וְאַחַר כֵּךְ פּוֹתְחִין מְקוֹם יֵצִיאָתָה וְהֵבֵל יֵצֵא עַד שֶׁנִּשְׂאָר הָרִצְפָה מְנַקָּה וּמְשֻׁפָּה זֶהוּ כְבוֹד הַבַּיִת. וְאִם הַפֶּסַח נִמְצָא טְרִיפָה, לֹא עֹלָה לוֹ עַד שֶׁמְבִיא אַחֵר:

סדר הדלקת נרות

לפני כניסת החג, לכל הפחות 18 דקות קודם שקיעת השמש, מדליקות נשי ובנות ישראל - נר של חג. רווקה מדליקה נר אחד, וגשואה שני נרות ויותר.

אור הנרות מוסיף ב'שלוש-בית' ובמרגוע בין איש לאשתו, ומאיר למשפחה כולה את כל החג. שעת הדלקת נרות היא עת רצון וזמן מיוחד לבקשות ותפילות.

בחג שאינו חל בשבת, ניתן להדליק נרות גם לאחר כניסת החג - עלידי העברה מאש קיימת שהודלקה לפני החג. אין להדליק אש חדשה לצורך כך.

לאחר ההדלקה מכסה המדליקה את העיניים ומברכת:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
במצותיו וצונו להדליק נר של יום טוב:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שחתנינו וקיבנו
והגיענו לזמן הזה:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
במצותיו וצונו להדליק נר של שבת ושל יום
טוב:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שחתנינו וקיבנו
והגיענו לזמן הזה:

כשליל הסדר חל בליל שבת אומרים 'שלום עליכם' ו'אשת-חיל'.

שני מלאכים מלווים את האדם בליל שבת בלכתו מבית הכנסת אל שולחן השבת, כאשר רואים המלאכים שולחן ערוך ובית מואר מאחלים הם לבני הבית שיזכו כן בשבת הבאה. אנו מקדמים את פניהם בברכת "שלום עליכם".

שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם מִלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מִלְאֲכֵי עֲלִיּוֹן מִמְּלַךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
(שלוש פעמים)

בּוֹאֲכֶם לְשֵׁלוֹם מִלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מִלְאֲכֵי עֲלִיּוֹן מִמְּלַךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
(שלוש פעמים)

בְּרַבּוּנֵי לְשֵׁלוֹם מִלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מִלְאֲכֵי עֲלִיּוֹן מִמְּלַךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
(שלוש פעמים)

צֵאתְכֶם לְשֵׁלוֹם מִלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מִלְאֲכֵי עֲלִיּוֹן מִמְּלַךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
(שלוש פעמים)

פי מלאכיו יצוה לך, לשמרה בכל דרכיך;
וישמר צאתך ובוואך, מעתה ועד עולם;

לפני הקידוש אומרים דברי שבח לאשה שטרחת במשך השבוע בעבודות הבית, ובמיוחד בהכנות לשבת קודש. הקטע לקוח מספר "משלי" שכתב שלמה המלך.

(הפטוקים מתחילים בסדר אותיות הא"ב)

אֵשֶׁת-חַיִל מִי יִמְצָא, וְרַחֵק מִפְּנִינִים מִכְרָה; בִּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ, וְשָׁלָל לֹא יִחְסֹר; גְּמַלְתָּהּ טוֹב וְלֹא-רָע, כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ;
דְּרָשָׁה צְמֹר וּפְשִׁתִּים, וְתַעֲשֶׂ בְּחִפְזָא פְּפִיָּה; הִיטָה כְּאֵנִיּוֹת סוֹחֵר, מִמְּרַחֵק תָּבִיא לַחֲמָה; וְתִקֵּם אֶבְעוֹד לַיְלָה, וְתִתֵּן מָרָף לְבֵיתָהּ, וְחַק לְנִעְרֹתֶיהָ; זְמַמָּה שָׂדֶה וְתִקְחָהּ, מִפְּרֵי כִפְיָה נְטֻעָה פָּרֶם; חֲגֹרָה בַּעֲזוֹ מְתַנְיָה, וְתִאֲמִץ זְרוּעֹתֶיהָ; מַעֲמָה פִּי-טוֹב סַחְרָה, לֹא-יִכְבֶּה בְּלַיְלָה נְרָה; יָדֶיהָ שֶׁלַּחָה בְּכִישׁוֹר, וְכַפְיָה תִּמְכּוּ פֶלֶךְ; כִּפְיָה פְּרָשָׁה לְעֵנִי, וְיָדֶיהָ שֶׁלַּחָה לְאֲבִיוֹן; לֹא-תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלָג, כִּי כָל-בֵּיתָהּ לְבוּשׁ שָׁנִים; מְרַבֵּדִים עֲשֵׂתָהּ-לָהּ, שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁה; נוֹדַע בְּשַׁעְרִים בַּעֲלָהּ, בְּשִׁבְתּוֹ עִם-זִקְנֵי-אַרְצָא; סָדִין עֲשֵׂתָהּ וְתִמְכּוֹר, וְחֲגוֹר נִתְּנָה לְפָנַעֲנִי; עִז־וְהִדְר לְבוּשָׁה, וְתִשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן; פִּיהָ פִּתְחָה בְּחִכְמָה, וְתוֹרַת חֵסֶד עַל-לְשׁוֹנָה; צוּפִיָּה הִלִּיכּוֹת בֵּיתָהּ, וְלַחֵם עֲצָלוֹת לֹא תֹאכַל; קִמּוּ בְּנֵיהָ וַיֵּאשְׁרוּהָ, בַּעֲלָהּ וַיְהַלְלָהּ; רַבּוֹת בְּנוֹת עֲשׂוּ חַיִל, וְאַתְּ עֲלִיַּת עַל-כָּל-נָה; שִׁקֵּר הַחַן וְהַבֵּל הִפִּי, אִשָּׁה יִרְאֵת-יְיָ הִיא תִתְּהַלֵּל; תִּגְוֹלָה מִפְּרֵי יָדֶיהָ, וַיְהַלְלוּהָ בְּשַׁעְרִים מַעֲשִׂיהָ;

סדר הגדה

המצרכים לקערה:

זרוע כזכר לקרבן פסח, ביצה כזכר לקרבן חגיגה, מרור לקיום מצוות אכילת המרור, חרוסת לטבילת המרור בחרוסת, כרפס לטבילה במי מלח, חזרת למרור שבאכילת הכורך.

יסדר על שולחנו על גבי קערה שלוש מצות מונחות זו על זו (התחתונה - 'שראל', עליה 'לוי' ועליה 'כהן'), ועל גבי מפית הפרוסה על שלושתן - מימין: הזרוע וכנגדו הביצה, תחתיהם באמצע המרור ותחת הזרוע החרוסת, וכנגדו תחת הביצה הכרפס ותחת המרור החזרת שעושים כורך:

סימן סדר של פסח

- קִדְּשׁ . וּרְחֵץ . כֶּרֶפֶס .
  - יַחֲץ . מַגִּיד . רְחֵצָה .
  - מוֹצֵיא . מִצֵּה . מְרֹר .
  - פוֹרֵךְ . שְׁלַחַן עֹזֵרֶךְ .
  - צְפוּן . בֶּרֶךְ . הִלַּל .
- נִרְצָה :

כשילול הסדר חל בליל שבת אומרים בלחש לפני הקידוש:

מִזְמוֹר לְדוֹד יְיָ רַעִי לֹא אֶחְסֶר: בְּנְאוֹת דְּשֵׁא יִרְבִּיצֵנִי, עַל־מֵי מְנַחֹת
 יִנְהַלְנִי; נִפְשִׁי יִשׁוּבֵב, יִנְחֵנִי בְּמַעְגְלֵי־צַדִּיק לְמַעַן שְׁמוֹ; גַּם כִּי־אֶלֶךְ
 בְּגִיא צְלָמוֹת לֹא־אִירָא רַע, כִּי־אֲתָה עִמָּדִי, שְׂבִמְךָ וּמִשְׁעֲנִתְךָ הִפְּחָה
 יִנְחַמְנִי; תַּעֲרֶךְ לִפְנֵי אֲשַׁלַּחַן נֶגֶד צָרְרִי, דִּשְׁנֵת בְּשֶׁמֶן רֵאשִׁי, בּוֹסֵי רוּיָהּ;
 אֵךְ אֲטוֹב וְחָסֵד יִרְדְּפוּנִי כָּל־יְמֵי חַיִּי, וְשִׁבְתִּי בְּבֵית־יְיָ לְאַרְךָ יָמִים:

דָּא הִיא סְעוּדַתָּא דְּחַקְל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין;

אֲתִקְיֵנו סְעוּדַתָּא דְּמַהִימְנוּתָא שְׁלֵמַתָּא, חֲדוּתָא דְּמִלְכָּא קַדִּישָׁא
 אֲתִקְיֵנו סְעוּדַתָּא דְּמִלְכָּא, דָּא הִיא סְעוּדַתָּא דְּחַקְל תַּפּוּחִין
 קַדִּישִׁין, וְזַעַר אֲנַפִּין וְעִתִּיקָא קַדִּישָׁא אֲתִין לְסַעֲדָא בְּהַדְּרָה:

קידוש

אתקינו סעודתא דמלאך עלאה דא היא סעודתא דקדשא בריך הוא ושכינתיה:

מוזגים את הכוס הראשונה. במשך השנה, ראש המשפחה או עורך הסעודה עושה קידוש וכולם שומעים ממנו, אבל בפסח מכיון שיש חיוב ומצוה לשתות 'ארבע כוסות' ממלאים כולם כוס יין (או מיץ ענבים) וכולם יחד קוראים בעמידה את הקידוש. שתיית היין בהסיבה.

כשחלל הסדר חל בליל שבת אומרים:

יום הששי ויכלו השמים והארץ וכל-צבאם. ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה, וישבת ביום השביעי מכל-מלאכתו אשר עשה. ויברך אלהים את-יום השביעי ויקדש אתו, כי בו שבת מכל-מלאכתו, אשר-ברא אלהים לעשות:

כשחל בחול מתחילין כאן:

סכרי מרגן ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במוצותיו. ותתן לנו יי אלהינו באהבה (בשבת: שבתות למנוחה ומועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון, את יום (בשבת: השבת הזה ואת יום) חג המצות הזה, ואת יום טוב מקרא קדש הזה זמן חרותנו (בשבת: באהבה), מקרא קדש, זכר ליציאת מצרים. כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים, (ושבת) ומועדי קדשך (בשבת: באהבה וברצון) בשמחה ובששון הנחלתנו: ברוך אתה יי, מקדש (השבת ו) ישראל והזמנים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

במוצאי שבת מקדשים לפי סדר: יין, קידוש, נר, הבדלה, זמן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, בורא מאורי האש:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המבדיל בין קדש לחול. בין אור לחשך. בין ישראל לעמים. בין יום השביעי לששת ימי המעשה. בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלת. ואת יום השביעי מששת ימי

המעשה קדשת. הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדשתך: ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לקדש: ומברך שהחיינו

שותים הכוס בישיבה בהסיבת שמאל (הטייה אלכסונית של הגוף לצד שמאל) דרך חירות (כמנהג האצולה בימי קדם):

זרחין

ישנה הלכה שכאשר אוכלים דבר שטיבולו במשקה, נוטלים ידים לפניו, ומכיון שאנו הולכים לאכול כרפס טובול במי מלח, נוהגים ליטול ידים לפני כן ללא ברכה.

נטילת הידים: לוקחים את הספל ביד ימין וממלאים בו מים, מעבירים ליד שמאל ונוטלים שלוש פעמים על יד ימין ולאחר מכן שלוש פעמים על יד שמאל ומנגבים הידים.

כרפס

הסיבה לאכילת הכרפס היא: אותיות המילה כרפס הן 'ס פרך', כלומר: ששים ריבוא עבדו בפרך במצרים.

לכרפס יש מנהגים רבים, יש האוכלים בצל, יש האוכלים ירק ששמו כרפס ויש הנוהגים לאכול תפוח-אדמה. נוהגים לטבול את הכרפס במי מלח, בכדי להתמיה את התינוקות וכפי שאכן נראה בהמשך שאחת השאלות במה נשתנה היא מדוע מטבילים הלילה.

נוטל פחות מכזית כרפס ויטבול במי מלח או חומץ ויברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הָאָרֶזֶה:

בברכה זו, מכוונים גם על המרור שנאכל בהמשך הסעודה.

יהין

חוצים את המצה האמצעית, את החצי הגדול שומרים 'לאפיקומן' והקטן נשאר בין שתי המצות השלימות לסעודה.

מגיד

עיקר המצוה של ליל הסדר היא לספר ביציאת מצרים ובכך מתחילה ההגדה - סיפור יציאת מצרים ועל היותנו לעם מאז אברהם אבינו.

מגלים קצת את המצות, מגביהים את הקערה ומזמינים במילים הבאות הנאמרות בארמית את כל מי שירצה לבוא ולהשתתף עמנו בסעודת ליל הסדר:

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא פארעא דמצרים. כל

דכפין ייתי ויכל. כל הצריך ייתי ויפסח. השתא הכא.

לשנה הפאה פארעא דישראל. השתא עבדין לשנה הפאה

בני חורין:

[תרגום: זהו להם העוני שאכלו אבותינו פארץ מצרים. כל הרוצה יבוא ויאכל. כל הצריך יבוא ויפסח. השנה פאן, לשנה הפאה פארץ ישראל. השנה עבדים, לשנה הפאה בני חורין:]

מכסים חזרה את המצות ומסלקים את הקערה לצד אחר. מוזגים כוס שניה וכאן הילדים שואלים מה נשתנה:

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות. שפבל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת. הלילה הזה שתי פעמים: שפבל הלילות אנו אוכלין חמין או מצה. הלילה הזה בלוי מצה: שפבל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות. הלילה הזה מרור: שפבל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין הלילה הזה בלנו מסבין.

מחזירים את הקערה ומגלים שוב קצת מהמצות ואומרים:

עבדים היינו לפרעה במצרים ויציאנו יי אלהינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה, ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים, ואפילו בלנו חכמים בלנו גבונים בלנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים, וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח:

מעשה ברפי אליעזר ורפי יהושע ורפי אלעזר בן עזריה ורפי עקיבא ורפי טרפון שהיו מסבין בבני ברק, והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית:

אמר רבי אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שהאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא, שנאמר למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך, ימי חייך הימים, כל ימי חייך להביא הלילות, וחכמים אומרים ימי חייך העולם הזה, כל ימי חייך להביא לימות המשיח:

ברוך המקום, ברוך הוא, ברוך שנתן תורה לעמו ישראל, ברוך הוא, כנגד ארבעה בני דברה תורה, אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול:

חכם מה הוא אומר מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה יי אלהינו אתכם ואף אתה אומר לו בהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן:

רשע מה הוא אומר מה העבדה הזאת לכם, לכם ולא לו, ולפי שהוציא את-עצמו מן הפלל כפר בעקרי, ואף אתה הקהה את שניו ואמר לו בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים, לי ולא לו, אלו היה שם לא היה נגאל:

תם מה הוא אומר מה זאת, ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו יי
ממצרים מבית עבדים.

ושאינו יודע לשאול את פתח לו שנאמר והנחת לבנד ביום
ההוא לאמר בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים.

יכול מראש חדש תלמוד לומר ביום ההוא אי ביום ההוא יכול
מבעוד יום תלמוד לומר בעבור זה, בעבור זה לא אמרתי
אלא בשעה שיש מצה ומרור מנחים לפניך:

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועלשו קרבנו המקום
לעבדתו שנאמר ויאמר יהושע אל כל העם כה-אמר
יי אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם תרח אבי
אברהם ואבי נחור ויעבדו אלהים אחרים:

ואקח את אביכם את-אברהם מעבר הנהר ואולך אותו בכל
ארץ פנען וארבה (וארב כתיב) את זרעו ואתן לו את
יצחק ואתן ליצחק את-יעקב ואת-עשו ואתן לעשו את הר
שעיר לרשת אתו ויעקב ובניו ירדו מצרים:

פרוך שומר הבטחתו לישראל. פרוך הוא שהקדוש פרוך הוא
חשב את הקץ לעשות כמה שאמר לאברהם אבינו בכרית
בין הפתרים, שנאמר ויאמר לאברהם ידע תדע כי גר יהיה זרעך
בארץ לא להם ועבדים וענו אתם ארבע מאות שנה; וגם את הגוי
אשר יעבדו הן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול:

מכסים את המצות ומגביהים את הכוס ואומרים:

והיא שעמדה לאבותינו ולנו שלא אחד בלבד עמד
עלינו לבלותנו אלא שבכל-דור ודור עומדים
עלינו לבלותנו. והקדוש פרוך הוא מצילנו מידם:

מניחים את הכוס ומגלים את המצות:

צא ולמד מה בקש לכן הארמי לעשות לעקב אבינו. שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולכן בקש לעקור את הכל. שנאמר ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב:

ויירד מצרימה אנוס על פי הדבור. ויגר שם מלמד שלא ירד יעקב אבינו להשתקע במצרים אלא לגור שם. שנאמר ויאמרו אל פרעה לגור בארץ פאנו כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי כבוד הרעב בארץ פנען ועתה ישבו נא עבדיך בארץ גשן: **במתי** מעט כמה שנאמר בשבועים נפש ירדו אבותיך מצרימה ועתה שמה יי אלהיך פכוכבי השמים לרב: ויהי שם לגוי מלמד שהיו ישראל מצינים שם: גדול עצום כמה שנאמר ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותפלא הארץ אתם: ורב כמה שנאמר ואעבר עליך ואראך מתפוססת בדמיך ואמר לך בדמיך חיי ואמר לך בדמיך חיי: רבבה פצמח השדה נתתיך ותרפי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים שדים נכנו ושרך צמח ואת ערם ועריה:

ויירעו אתנו המצרים ויענונו, ויתנו עלינו עבדה קשה: וירעו אתנו המצרים כמה שנאמר הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ: ויענונו כמה שנאמר וישומו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס: ויתנו עלינו עבדה קשה כמה שנאמר ויעבדו מצרים את בני ישראל בפך: וימרו את חיייהם בעבדה קשה בחמר ובלבנים ובכל עבדה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפך:

ונצעק אל יי אלהי אבותינו, וישמע יי את קלנו וירא את ענינו ואת עמלנו ואת לחצנו: ונצעק אל יי אלהי אבותינו כמה שנאמר ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים מן העבדה:

וַיִּשְׁמַע יי את-קִלְנוּ כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם
וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת-בְּרִיתוֹ אֶת-אֲבֹרָהֶם אֶת-יִצְחָק וְאֶת-
יַעֲקֹב:

וַיֵּרָא אֶת עֲנִינּוֹ זֶה פְּרִישׁוֹת דֶּרֶךְ אֶרֶץ כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וַיֵּרָא אֱלֹהִים
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע אֱלֹהִים:

וְאֵת עֲמַלְנוּ אֵלּוּ הַבְּנִיִּים כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר כָּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיְאֹרָה
תִּשְׁלִיכֻהוּ וְכָל הַבַּת תַּחְיִין: וְאֵת לַחֲצִנּוֹ זֶה הַדְּחָק כִּמָּה
שֶׁנֶּאֱמַר וְגַם רֵאִיתִי אֶת הַלְּחָץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לַחֲצִיִּים אֹתָם:

וַיּוֹצֵאֲנוּ יי מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרַע נְטוּיָה וּבְמִרְאָ גָדֹל
וּבִאֲתוֹת וּבְמִפְתִּיִּים: וַיּוֹצֵאֲנוּ יי מִמִּצְרַיִם לֹא עַל
יְדֵי מְלֶאֶךְ וְלֹא עַל יְדֵי שָׂרָף וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ אֱלֹא הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּכֹבֶדוֹ וּבְעֲצֻמוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
בְּלִילָה הַזֶּה וְהַפִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאֲדָם וְעַד בְּהֵמָה
וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעִשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יי: וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה אֲנִי וְלֹא מְלֶאֶךְ. וְהַפִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם אֲנִי וְלֹא שָׂרָף. וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעִשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי
וְלֹא הַשְּׁלִיחַ. אֲנִי יי. אֲנִי הוּא וְלֹא אֹחֵר:

בְּיַד חֲזָקָה זֶה הַדְּבָר כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה יַד יי הַיְוִיָה בְּמִקְנֶךָ
אֲשֶׁר בְּשָׂדֶה בְּסוּסִים בְּחֻמְרִים בְּגַמְלִים בְּבָקָר וּבְצֹאן דְּבָר
כָּבֵד מְאֹד: וּבְזֹרַע נְטוּיָה זֶה הַחֶרֶב כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר וַחֲרַבּוּ
שְׁלוֹפָה בִּידוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַיִם. וּבְמִרְאָ גָדֹל זֶה גְלוּי שְׁכִינָה
כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר אוֹ הַנְּסָה אֱלֹהִים לְבֹא לְקַחַת לוֹ גּוֹי מִקְרֵב גּוֹי
בְּמִסַּת בְּאֲתוֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיַד חֲזָקָה וּבְזֹרַע נְטוּיָה
וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְכֶם יי אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם
לְעִינֵיךָ: וּבִאֲתוֹת זֶה הַמַּטָּה כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר וְאֵת הַמַּטָּה הַזֶּה
תִּקַּח בְּיַדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֶת הָאֲתוֹת: וּבְמִפְתִּיִּים זֶה הַדָּם
כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר וְנָתַתִּי מוֹפְתִים בְּשָׁמַיִם וּבְאֶרֶץ:

בעת אמירת דם ואש ותמרות עשן, שופכים מהגביע שלושה טפטופים לתוך כלי שבור
(ויכוון שהכוס הוא סוד המלכות ושופך מהיין שבתוכו סוד האף והזעם שבה עלידי כח
הבינה לתוך כלי שבור סוד הקליפה שנקראת ארוך):

דָּם וָאֵשׁ וְתִמְרוֹת עֵשֶׂן:

דָּבָר אַחַר בְּיַד חֲזָקָה שְׁתִּימִים. וּבִזְרַע נְטוּיָה שְׁתִּימִים. וּבְמַרְא גָּדֹל שְׁתִּימִים. וּבְאִתּוֹת שְׁתִּימִים. וּבְמַפְתִּים שְׁתִּימִים:

אֱלוֹ עֶשֶׂר מִפּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְצָרִים בְּמַצָּרִים. וְאֵלוֹ הֵן:

באמירת עשר מכות ישפוך עוד עשר שפיכות מהכוס עצמו (ויכוון בשפיכה גם כן כנזכר לעיל) ומה שנשאר בכוס (נעשה סוד יין המשמח) לכך לא ישפוך אלא יוסיף יין:

דָּם. צַפְרָדַע. בְּנִים. עֲרוֹב. דְּבַר. שְׁחִין. בָּרַד. אֲרֶבֶה. חֶשֶׂד. מִבַּת בְּכוֹרוֹת:

רַבִּי יְהוּדָה הִיָּה נוֹתֵן בָּהֶם סַמָּנִים:

גם כאן שופכים שלוש שפיכות:

דְּצִדָּה. עַד"ש. בְּאֶחָב:

רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: מִנֵּין אֵתָּה אוֹמֵר שְׁלָקוּ הַמְצָרִים בְּמַצָּרִים עֶשֶׂר מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת. בְּמַצָּרִים מָה הוּא אוֹמֵר וַיֹּאמְרוּ הַחֲרָטְמִים אֵל פְּרָעָה אֲצַבֵּעַ אֱלֹהִים הִיא. וְעַל הַיָּם מָה הוּא אוֹמֵר וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמַצָּרִים וַיֵּרְאוּ הָעָם אֶת יְיָ וַיֹּאמְנוּ בֵּינֵינוּ וּבְמִשָּׁה עֶבְדֵנוּ: כַּמָּה לָקוּ בְּאֲצַבֵּעַ עֶשֶׂר מִכּוֹת. אֲמֹר מַעֲתָה בְּמַצָּרִים לָקוּ עֶשֶׂר מִכּוֹת. וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִנֵּין שְׁפָל מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְצָרִים בְּמַצָּרִים הִיָּתָה שֶׁל אֲרֶבֶעַ מִכּוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים: עֲבָרָה אַחַת. וְזַעַם שְׁתִּימִים. וְצָרָה שְׁלֹשׁ. מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים אֲרֶבֶעַ. אֲמֹר מַעֲתָה בְּמַצָּרִים לָקוּ אֲרֶבֶעִים מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ מְאֹתִים מִכּוֹת:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מִנֵּין שְׁפָל מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְצָרִים בְּמַצָּרִים הִיָּתָה שֶׁל חֲמֹשׁ מִכּוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים. חֲרוֹן אַפּוֹ אַחַת. עֲבָרָה שְׁתִּימִים. וְזַעַם שְׁלֹשׁ. וְצָרָה אֲרֶבֶעַ. מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים חֲמֹשׁ. אֲמֹר מַעֲתָה בְּמַצָּרִים לָקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ מְאֹתִים מִכּוֹת:

כַּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עֲלֵינוּ:

דינו: אלו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים
 דינו: אלו עשה בהם שפטים ולא עשה באלהיהם
 דינו: אלו עשה באלהיהם ולא הרג את בכוריהם
 דינו: אלו הרג את בכוריהם ולא נתן לנו את ממונם
 דינו: אלו נתן לנו את ממונם ולא קרע לנו את הים
 דינו: אלו קרע לנו את הים ולא העבירנו בתוכו בחרבה
 דינו: אלו העבירנו בתוכו בחרבה ולא שקע צרינו בתוכו
 דינו: אלו שקע צרינו בתוכו ולא ספק צרפנו במדבר ארבעים שנה
 דינו: אלו ספק צרפנו במדבר ארבעים שנה ולא האכילנו את המן
 דינו: אלו האכילנו את המן ולא נתן לנו את השבת
 דינו: אלו נתן לנו את השבת ולא קרבנו לפני הר סיני
 דינו: אלו קרבנו לפני הר סיני, ולא נתן לנו את התורה
 דינו: אלו נתן לנו את התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל
 דינו: אלו הכניסנו לארץ ישראל ולא בנה לנו את הבחירה

על אחת פמה וכמה טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו.
 שהוציאנו ממצרים. ועשה בהם שפטים. ועשה
 באלהיהם. והרג את בכוריהם. ונתן לנו את ממונם.
 וקרע לנו את הים. והעבירנו בתוכו בחרבה. ושקע צרינו
 בתוכו. וספק צרפנו במדבר ארבעים שנה. והאכילנו את
 המן. ונתן לנו את השבת. וקרבנו לפני הר סיני. ונתן לנו
 את התורה. והכניסנו לארץ ישראל. ובנה לנו את בית
 הבחירה לכפר על כל עונותינו:

רפן גמליאל היה אומר כל-שלא אמר שלשה דברים אלו
 בפסח לא יצא ידי חובתו. ואלו הן: פסח. מצה. ומרור:

פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שבית המקדש קים על שום
 מה. על שום שפסח המקום על פתי אבותינו במצרים.
 שנאמר ואמרתם זבח פסח הוא ליי אשר פסח על-פתי בני
 ישראל במצרים בנגפו את-מצרים ואת בתינו הציל ויקד
 העם וישתחוו:

אוחזים את המצה החצויה (שנפרסה) ואומרים:

מצה זו שאנו אוכלים על שום מזה. על שום שלא הספיק
בצקת של אבותינו להתמוין עד שנגלה עליהם מלך
מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם. שנאמר ויאפו
את הפצק אשר הוציאו ממצרים עגות מצות כי לא תמין
כי גרשו מצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו
להם:

אוחזים במרור אשר באמצע הקערה ואומרים:

מרור זה שאנו אוכלים על שום מזה. על שום שמררו
המצרים את-חיי אבותינו במצרים. שנאמר וימררו
את-חיהם בעבדה קשה בחמר ובלבנים ובכל-עבדה
בשרה את כל-עבדתם אשר עבדו בהם בפרך:

בכל-דור ודור חיב אדם לראות את-עצמו כאלו הוא יצא
מצרים. שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור
זה עשה יי לי בצאתי מצרים: לא את-אבותינו בלבד גאל
הקדוש ברוך הוא מצרים אלא אף אותנו גאל עמהם.
שנאמר ואותנו הוציא משם למען הביא אתנו לתת לנו את-
הארץ אשר נשבע לאבותינו:

מכסים את המצות, מגביהים את הכוס עד סיום ברכת אשר גאלנו (המסתיימת במילים
"גאל ישראל"):

לפיכך אנחנו חייבים להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר
לברך לעלה ולקלם. למי שעשה לאבותינו ולנו את כל
הנסים האלו. הוציאנו מעבדות לחרות. מיגון לשמחה.
ומאכל ליום טוב. ומאפלה לאור גדול. ומשעבוד לגאולה.
ונאמר לפניו הללויה:

א הללויה | הללו עבדי יי הללו את שם יי: ב יהי שם
יי מברך מעתה ועד עולם: ג מוזרח שמש
עד מבוא מהלל שם יי: ד רם על כל גוים יי על
השמים כבודו: ה מי כיי אלהינו המגביהי לשבת:
ו המשפילי לראות בשמים ובארץ: ז מקימי מעפר דל
מאשפת ירים אביון: ח להושיבי עם נדיבים עם נדיבי
עמו: ט מושיבי | עקרת הבית אם הפנים שמחה הללויה:

א **בַּצֵּאת** יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לְעֹז: ב הִיְתָה
 יְהוּדָה לְקִדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמִּשְׁלוֹתָיו: ג הַיָּם רָאָה
 וַיָּנֶם תִּירְדֵּן יִסָּב לְאַחֹר: ד הַחֲרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת
 כְּבִנֵי צֶאֱן: ה מִזֶּה לָךְ הַיָּם כִּי תִנּוּם תִּירְדֵּן תִּסָּב לְאַחֹר: ו
 הַחֲרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבִנֵי צֶאֱן: ז מִלִּפְנֵי אֲדוֹן
 חוּלֵי אֶרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: ח הַחֲכִי הַצּוֹר אֲנִים מִיָּם
 חֲלָמִישׁ לְמַעֲיָנו מִיָּם:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר גָּאֵלְנוּ וְגָאֵל אֶת
 אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם וְהַגִּיעָנוּ הַלֵּילָה הַזֶּה לְאַכְלֵי-בֶן
 מִצֵּה וּמְרוֹר. כֵּן יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים
 וְלִרְגָלִים אַחֲרִים הַבָּאִים לְקִרְאָתֵנוּ לְשָׁלוֹם שְׂמֵחִים כְּבָנֵיךְ
 עִירָךְ וְשִׂשִׁים בְּעִבּוֹדְךָ וְנֹאכַל שֵׁם מִן הַזִּבְחִים וּמִן
 הַפְּסָחִים (כְּמוֹצֵי שַׁבָּת: מִן הַפְּסָחִים וּמִן הַזִּבְחִים) אֲשֶׁר יַגִּיעַ דְּמָם
 עַל קִיר מִזְבִּיחְךָ לְרַצּוֹן וְנִזְדָּרָה לָךְ שִׁיר חֲדָשׁ עַל גְּאֻלָּתֵנוּ
 וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יי גָּאֵל יִשְׂרָאֵל:

מברכים ושותים בהסיבה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

 רחצה

נוטלים ידים ומברכים:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
 עַל נְטִילַת יָדַיִם:

 מוציא

אוחזים בכל שלשת המצות שעל הקערה כסדר הנחתם – הפרוסה בין שתי השלימות
 ומברכים:

בסדר ציבורי שאין לכל אחד קערת הסדר, נוטלים חתיכת מצה ביד ומברכים:
 בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ:

מצה

ולא בוצעים מהן, אלא מניחים את המצה השלישית (התחתונה) להשמש מן היד, ומברכים על הפרוסה (החצויה) עם העליונה טרם שבירתן. מכוונים במחשבה לפטור גם-כן אכילת הכריכה שממצה השלישית וגם את אכילת האפיקומן בברכה זו:

בסדר ציבורי שאין לכל אחד קערת הסדר, אוחזים בחתיכת המצה ומברכים:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מִצֵּה:

אחר כך בוצעים כזית (שיעור מדת 'כזית': כשליש מצת-יד) מכל אחת משתיהן (מהעליונה ומהחצויה) ואוכלים יחד ובהסיבה:

מרור

לוקחים כזית מרור, וטובלים בחרוסת, מנערים את החרוסת מעל המרור כדי שלא יתבטל טעם המרירות, ומברכים ברכה זו:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מְרוֹר:

אוכלים בלא הסיבה:

כורֵךְ

לוקחים מצה השלישית התחתונה, וחזרת (המרור בתחתית הקערה) עמה כשיעור כזית, טובלים בחרוסת, כורכים יחד (מצה מעל ומצה מתחת), ואומרים:

כֵּן עָשָׂה ה' לָנוּ בְּזֶמַן שִׁבְיַת הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיִם הָיָה כּוֹרֵךְ פֶּסַח מִצֵּה וּמְרוֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עַל מִצּוֹת וּמְרָרִים יֹאכְלֵהוּ:

אוכלם ביחד [ובהסיבה]:

שלחן עורך

אוכלים ושותים את סעודת החג. אפשר לשנות יין בין כוס שניה לשלישית.

צפון

בסיום הסעודה אוכל כל אחד מזית מהאפיקומן כדי שישאר טעם המצות. אם לא מספיקה מצת עורך הסדר, ניתן להוסיף ממצות אחרות. את ה'אפיקומן' אוכלים בהסביבה:

ברך

מוזגים כוס שלישית ומברכים ברכת המזון:

שיר המעלות בשוב יי את-שיבת ציון היינו כחלמים: אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה, אז יאמרו בגוים, הגדיל יי לעשות עם-אלה: הגדיל יי לעשות עמנו היינו שמחים: שובה יי את-שביתנו כפאפיקים בנגבי: הזרעים פרמעה ברנה יקצרו: הלוד ילך | וכבה נשא משך-הזרע, בא-יבא ברנה נשא אלמתיו:

לבני-קרח מזמור שיר יסודתו בחררי קדש: אהב יי שערי ציון, מכל משפנות יעקב: נכבדות מדבר בך, עיר האלהים סלה: אזכיר | רהב וכבל לידעי, הנה פלשת וצור עם-כוש זה ילד-שם: ולציון | יאמר איש ואיש ילד-בה, והוא יכונה עליון: יי יספר בכתוב עמים, זה ילד-שם סלה: ושרים כחללים כל מעיני בך:

אברכה את-י בכל-עת תמיד תהלתו בפני: סוף דבר הפל נשמע את-האלהים ירא ואת-מצותיו שמור כי-זה פל-האדם: תהלת יי ידבר פי ויברך כל-בשר שם קדשו לעולם ועד: ואנחנו | נברך יה מעתה ועד-עולם הללויה:

קודם מים אחרונים אומרים: זה | חלק-אדם רשע מאלהים ונחלת אמרו מאל:

שופים קצות האצבעות במים (מים אחרונים) ואומרים:

ויברך אלי זה השלחן אשר לפני יי:

כשמברכים שלושה יחד או יותר עורכים 'זימון'. המזמן אומר:

רבתי נברך:

ועונים המסובים: יהי שם יי מברך מעתה ועד-עולם:

המזמן חוזר: יהי שם יי מברך מעתה ועד-עולם:

בשלושה עד עשרה אומר המזמן:

ברשות מרנן ורבנן ורבתי נברך שאכלנו משלו:

ועונים המסובים (והמברך): ברוך שאכלנו משלו וכטובו חיינו:

ומי שלא אכל עמהם עונה: ברוך ומברך שמו תמיד לעולם ועד:

בעשרה ויותר אומר המזמן:

ברשות מרנן ורבנן ורבתי נברך אלהינו שאכלנו משלו:

ועונים המסובים (והמזמן): ברוך אלהינו שאכלנו משלו וכטובו חיינו:

ומי שלא אכל עמהם עונה: ברוך אלהינו ומברך שמו תמיד לעולם ועד:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם הן את העולם בלוי בטובו בהן בחסד וברחמים הוא-נותן לחם לכל-בשר כי לעולם חסדו: ובטובו הגדול עמנו תמיד לא-חסר לנו ואל יחסר-לנו מזון לעולם ועד: בעבור שמו הגדול כי הוא אל זן ומפרנס לכל ומטיב לכל ומכין מזון לכל-בריותיו אשר ברא באמור הויתח את-ידך ומשביע לכל-חי רצון: ברוך אתה יי הן את הכל:

נודה לך יי אלהינו על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה ועל שהוצאתנו יי אלהינו מארץ מצרים ופדיתנו מבית עבדים ועל-בריתך שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלמדתנו ועל חקך שהודעתנו ועל חיים חן וחסד שחוננתנו ועל אכילת מזון שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד בכל-יום ובכל-עת ובכל-שעה:

ועל הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך יתברך שמוך בפי כל חי תמיד לעולם ועד: פפתוב ואבלת ושבעת, וברכת את-יי אלהיך על-הארץ הטובה אשר נתן לך: ברוך אתה יי על-הארץ ועל-המזון:

רחם יי אלהינו על-ישראל עמך ועל-ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מלכות בית דוד משיחה ועל-הבית הגדול והקדוש שנקרא שמוך עליו: אלהינו אבינו רוענו זוננו פרנסנו וכלכלנו והרויחנו והרוח לנו יי אלהינו מוהרה מפל-צרותינו: ונא אל-תצריכנו יי אלהינו. לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואאתם כי אם לידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה שלא נבוש ולא נבלם לעולם ועד:

בשבת: **רצה** והחליצנו יי אלהינו במצותיך ובמצות יום השביעי השבת הגדול והקדוש הזה כי יום זה גדול וקדוש הוא לפניך לישבת-בו ולנוח-בו באהבה כמצות רצונך, וברצונך הניח לנו יי אלהינו שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתנו, והראנו יהוה אלהינו בנחמת ציון עירך ובבנין ירושלים עיר קדשך כי אתה-הוא בעל הישועות ובעל הנחמות:

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו יעלה ויבא. ויגיע ויראה וירצה.
 וישמע ויפקד ויזכר. וזכרוננו ופקדוננו. וזכרון
 אבותינו. וזכרון משיח בן־דוד עבדך. וזכרון ירושלים
 עיר קדשך. וזכרון כל־עמך בית ישראל לפניך לפלטה
 לטובה. לחן ולחסד ולרחמים ולחיים טובים ולשלום.
 ביום חג המצות הזה. ביום טוב מקרא קדש הזה. וזכרנו
 יי אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו
 לחיים טובים: ובדבר ישועה ורחמים חום וחנו ורחם
 עלינו והושיענו פי אליך עינינו. כי אל מלך חנון ורחום
 אתה:

ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. ברוך אתה יי
 בנה ברחמי ירושלים. אמן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם האל. אבינו מלכנו. אדירנו
 בוראנו גואלנו ויצרנו. קדושנו קדוש יעקב רוענו רועה
 ישראל המלך הטוב והמטיב לכל בכל־יום ויום. הוא
 היטיב לנו. הוא מטיב לנו. הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו הוא
 גומלנו הוא יגמלנו לעד. לחן ולחסד ולרחמים. ולרוח הצלה
 והצלחה. ברכה וישועה. נחמה פרנסה וכל־פלה ורחמים
 וחיים ושלום וכל־טוב ומכל־טוב לעולם אל יחסרנו: הרחמן
 הוא ימלך עלינו לעולם ועד: הרחמן הוא יתברך בשמים
 ובארץ: הרחמן הוא ישתבח לדור דורים ויתפאר בנו לעד
 ולנצח נצחים ויתהדר בנו לעד ולעולמי עולמים: הרחמן הוא
 יפרנסנו בכבוד: הרחמן הוא ישבור על גלות מעל צוארנו
 והוא יוליכנו קוממיות לארצנו: הרחמן הוא ישלח ברכה
 מרבה בבית זה ועל שלחן זה שאכלנו עליו: הרחמן הוא
 ישלח לנו את־אליהו הנביא זכור לטוב ויבשר־לנו בשורות
 טובות ישועות ונחמות: הרחמן הוא יברך את־אבי מורי בעל
 הבית הזה ואת־אמי מורתי בעלת הבית הזה אותם ואת־
 ביתם ואת־זרעם ואת־כל־אשר להם אותנו ואת־כל אשר לנו:
 כמו שברך את־אבותינו אברהם יצחק ויעקב בכל מכל כל בן
 יברך אותנו (בני ברית) כלנו יחד בברכה שלמה ונאמר אמן:

מִמְרוֹם יִלְמְדוּ עָלָיו וְעָלֵינוּ זְכוּת שְׁתֵּהא לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלוֹם
וְנִשְׂא בְרָכָה מֵאֵת יי וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְנִמְצָא
חַן וְשִׂכְל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

בשבת **הַרְחֵמֵנוּ** הוּא יִנְחֵלְנוּ לְיוֹם שֶׁכָּלוּ שַׁבַּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִנְחֵלְנוּ לְיוֹם שֶׁכָּלוּ טוֹב:

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִזְכְּנוּ לְיָמוֹת הַמְּשִׁיחַ וְלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. מִגְדוֹל
יְשׁוּעוֹת מִלְכּוֹ וְעֵשֶׂה חֶסֶד | לְמִשְׁיחוֹ לְדוֹר וּלְזֶרְעוֹ עַד-
עוֹלָם: עֵשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל-
יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן:

יִרְאוּ אֶת-יְיָ קִדְשׁוֹ בְּיַאֲיִן מִחֶסֶד לִירְאוֹ: כְּפִירִים רָשׁוּ
וְרָעִבוּ וְדָרְשׁוּ יי לֹא-יִחַסְרוּ כָּל-טוֹב: הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד: פּוֹתַח אֶת-יָדָךְ וּמִשְׁפִּיעַ לְכָל-חַי רִצּוֹן:
כְּרוֹךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בּוֹ וְהָיָה יי מִבְּטַחוֹ:

ומברכים על הכוס ושותים בהסיבה:

כְּרוֹךְ אֵתָהּ יי אֱלֹהֵינוּ מִלֶּךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

מוזגים כוס רביעית ופותחין הדלת לכבוד כניסת אליהו הנביא ואומרים:

שִׁפְךְ חֶמְתְּךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּךָ. וְעַל מַמְלְכוֹת אֲשֶׁר
בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ: כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֵת נֹהוּ הַשְּׂמֹן:
שִׁפְךְ עֲלֵיהֶם זַעֲמֶךָ וְחַרוֹן אַפֶּךָ יִשׁוּגָם: תִּרְדֹּף בָּאֵף וְתִשְׁמַדֵּם
מִתַּחַת שָׁמַי יי:

הלל נרצה

לא לָנוּ יי לא לָנוּ בִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד עַל חֶסֶדְךָ עַל אֲמוּנָתְךָ:
 לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיחָ נָא אֱלֹהֵיהֶם: וְאֱלֹהֵינוּ בְּשָׁמַיִם:
 כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה: עֲצִיבֵיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יָדָיו אָדָם:
 פֶּה לֶחֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינַיִם לֶחֶם וְלֹא יִרְאוּ: אֲזִנַּיִם לֶחֶם
 וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵף לֶחֶם וְלֹא יִרְיֹחוּן: יָדֵיהֶם וְלֹא יִמְיֹשׁוּן
 רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִתְלַכּוּ לֹא יִהְיוּ בְּגִרוֹנָם: כְּמוֹתֵם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם
 כֹּל אֲשֶׁר-כָּטַח בָּהֶם: וְיִשְׂרָאֵל כָּטַח בֵּי עֶזְרָם וּמִגֹּנָם הוּא:
 בֵּית אֶהְרֹן כָּטַחוּ בֵּי עֶזְרָם וּמִגֹּנָם הוּא: יִרְאֵי יי כָּטַחוּ בֵּי
 עֶזְרָם וּמִגֹּנָם הוּא:

יי זָכַרְנוּ יְבָרְךָ יְבָרְךָ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרְךָ אֶת בֵּית אֶהְרֹן:
 יְבָרְךָ יִרְאֵי יי הַקַּטְנִים עִם הַגְּדֹלִים: יִסֵּף יי עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם
 וְעַל בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לֵי עֲשֵׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם
 שְׂמוּם לֵי וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם: לֹא הַמֹּתִים יִתְלַלוּ יֵה
 וְלֹא כָל-יַדְרֵי דוּמָה: וְאַנְחֵנוּ נְבָרְךָ יֵה מוֹעֵתָה וְעַד עוֹלָם
 הַלְלוּיָהּ:

אֶהְבְּתִי בִּי יִשְׁמַע יי אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנָי: בִּי הִטָּה אָזְנוֹ לִי
 וּבִיכֹי אֶקְרָא: אֶפְפוּנֵי חֶבְלֵי מוֹת וּמַצְרֵי שְׂאוּל
 מִצְאוּנֵי צָרָה וַיִּגּוֹן אֲמַצָּא: וּבְשֵׁם יי אֶקְרָא אֲנָא יי מִלְטָה
 נַפְשִׁי: חֲנוּן יי וְצַדִּיק וְאֱלֹהֵינוּ מֵרַחֵם: שְׁמֹר פֶּתְאִים יי דַּלְתֵי
 וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: שׁוּבֵי נַפְשִׁי לְמִנוּחֵיכִי בִּי יי גַּמַּל עֲלֵיכִי: בִּי
 חֲלַצְתָּ נַפְשִׁי מִמּוֹת אֶת-עֵינֵי מִן-הַמַּעַה אֶת-רַגְלֵי מִדְּחֵי:
 אֶת-חֵלְדָּ לִפְנֵי יי בְּאֶרְצוֹת חַחִיִּים: הֶאֱמַנְתִּי בִּי אֲדַבֵּר אֲנִי
 עֲנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אֲמַרְתִּי בְּחַפְזִי כֹּל הָאָדָם כֹּזֵב:

אָנָּא ייִ הוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא ייִ הוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא ייִ הַצְּלִיחָה נָּא:

אָנָּא ייִ הַצְּלִיחָה נָּא:

פְּרוּךְ הֵבֵא בָּשֶׂם ייִ בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית ייִ: פְּרוּךְ הֵבֵא בָּשֶׂם ייִ
 בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית ייִ: אֵל ייִ וַיֵּאָר לָנוּ אֶסְרוּ חַג פְּעֻבָּתִים
 עַד קַרְנֹת הַמְּזֻבָּח: אֵל ייִ וַיֵּאָר לָנוּ אֶסְרוּ חַג פְּעֻבָּתִים עַד קַרְנֹת
 הַמְּזֻבָּח: אֵלֵי אַתָּה וְאוֹרְךָ אֱלֹהֵי אַרְוֹמְךָ: אֵלֵי אַתָּה וְאוֹרְךָ
 אֱלֹהֵי אַרְוֹמְךָ: הוֹדוּ לַייִ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: הוֹדוּ לַייִ
 כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:

יְהִלְלוּךָ ייִ אֱלֹהֵינוּ (על) כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְחֲסִידֶיךָ צְדִיקִים
 עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ וְכֹל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַנָּה יוֹדוּ
 וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׂבְּחוּ וַיְפָאֲרוּ וַיְרַמְּמוּ וַיַּעֲרִיצוּ וַיִּקְדְּשׁוּ וַיְמַלִּיכוּ
 אֶת שִׁמְךָ מִלְּבָנוּ, כִּי לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשַׁמְּךָ נָּאָה לְזַמֵּר, כִּי
 מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל:

הוֹדוּ לַייִ כִּי טוֹב	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
הוֹדוּ לְאֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
הוֹדוּ לְאֲדֹנֵי הָאֲדָנִים	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדֻלוֹת לְבָדוֹ	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
לַעֲשֵׂה הַשְּׂמִים בְּתִבְנוּנָה	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
לַעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדֻלִים	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
אֶת הַשָּׁמֶשׁ לְמוֹשְׁלֵת בַּיּוֹם	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכְבֵים לְמוֹשְׁלֹת בַּלַּיְלָה	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
לְמַכּוּהַ מִצָּרִים בְּבִכּוּרֵיהֶם	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכֶם	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרֹעַ נְטוּיָה	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
לְגִזֵּר יָם סוּף לְגִזְרִים	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
וְנָעַר פְּרָעָה וְחִילוּ בְּיָם־סוּף	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:

פי לעולם חסדו:
 פי לעולם חסדו:
 פי לעולם חסדו:
 פי לעולם חסדו:
 פי לעולם חסדו:
 פי לעולם חסדו:
 פי לעולם חסדו:
 פי לעולם חסדו:
 פי לעולם חסדו:
 פי לעולם חסדו:

למפה מלכים גדלים
 וינהגו מלכים אדירים
 לסיחון מלך האמורי
 ולעוג מלך הבשן
 ונתנו ארצם לנחלה
 נחלה לישראל עבדו
 שבשפלנו זכר לנו
 ויפרקנו מצרינו
 נתן לחם לכל בשר
 הודו לאל השמים

נשמת כל חי תברך את שמך יי אלהינו, ורוח כל בשר תפאר ותרומים זכרך מלפנו תמיד, מן העולם ועד העולם אתה אל. ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע, פודה ומציל ומפרנס ועונה ומרחם בכל עת צרה וצוקה, אין לנו מלך אלא אתה. אלהי הראשונים והאחרונים אלוהי כל בריות, אדון כל תולדות, המהלל ברב התשפחות, המנהיג עולמו בחסד ובריותיו ברחמים, ויי הנה לא ינום ולא ישן, המעורר ישנים והמקיץ גרדמים והמשיח אלמים והמתיר אסורים והסומך נוֹפלים והזקף כפופים, לך לברך אנחנו מודים. אלו פינו מלא שירה כים ולשוננו רנה כהמון גליו, ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע, ועיינינו מאירות כשמש וכירח, וידינו פרושות כגשרי שמים, ורגלינו קלות כאילות. אין אנו מספיקים להודות לך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ולברך את שמך על אחת מאלף אלפי אלפים, ורבי רבבות פעמים, הטובות, נסים ונפלאות שעשית עמנו ועם אבותינו מלפנים: ממצרים גאלתנו, יי אלהינו, מבית עבדים פדיתנו, ברעב ונתנו ובשבע כללפתנו, מחרב הצלתנו ומדבר מלטתנו, ומחלים רעים ונאמנים דליתנו. עד הנה עזרנו רחמך, ולא עזבונו חסדיך, ואל תפושנו יי אלהינו, לנצח. על כן, אברים שפלת, בנו ורוח ונשמה שנפחת באפינו, ולשון אשר שמת בפינו. הן הם יודו ויברכו וישבחו ויפארו

וירוממו ויעריצו ויקדישו, וימליכו את שמך מלפנו. כי כל
 פה, לך יודה, וכל-לשון, לך תשבע. וכל עין, לך תצפה. וכל-
 ברה, לך תכרע. וכל-קומה, לפניך תשתחוה. וכל-הלכות
 ייראוה. וכל קרב וכליות יזמרו לשמך. בדבר שכתוב, כל
 עצמתי | תאמרנה, יי, מי כמוך; מציל עני מחזק מפנו, ועני
 ואביון מגזלו. מי ידמה לך, ומי ישוה לך, ומי יערך לך, האל
 הגדול, הגבור והנורא, אל עליון, קנה שמים וארץ. נהלךך
 ונשפךך ונפאךך, ונברך את-שם קדשך, פאמור; לרוד | ברכי
 נפשי את יי, וכל קרבי את שם קדשך:

האל בתעצמות עזך הגדול בכבוד שמך, הגבור לנצח,
 והנורא בנוראותיך. המלך היושב על פסא רם ונשא:

שובן ער, מרום וקדוש שמו. וכתוב, רננו צדיקים ביי, לישרים
 נאווה תהלה: בפי ישרים תתרוםם, ובשפתי צדיקים
 תתברך, ובלשון חסידים תתקדש, ובקרב קדושים תתהלל:

ובמקהלות רבבות עמך בית ישראל, ברנה יתפאר שמך
 מלפנו בכל-דור ודור, שפן חובת כל היצורים,
 לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, להודות, להלל, לשבח,
 לפאר, לרומם, להדר, לברך, לעלה ולקלם, על כל-דברי
 שירות ותשבחות דוד בן-ישי עבדך, משיחה:

ובכן ישתבח שמך לעד מלפנו, האל המלך הגדול והקדוש
 בשמים ובארץ. כי לך נאח יי אלהינו ואלהי אבותינו
 לעולם ועד: שיר ושבחה, הלל וזמרה, עז וממושלה, נצח,
 גדלה ונבורה, תהלה ותפארת, קדשה ומלכות: ברכות
 והודאות, לשמך הגדול והקדוש, ומעולם עד-עולם אתה
 אל. ברוך אתה יי, אל מלך גדול ומהלל בתשבחות, אל
 תהודאות, אדון הנפלאות, בורא כל-הנשמות, רבון כל-
 הפעשים, הבוחר בשירי וזמרה, מלך יחיד, חי העולמים:

הנוהגים לומר פזמונים, אין להפסיק בהם בין ברכה זו ובין ברכת הכוס, אלא מיד אחר-כך
 מברכים על כוס רביעית ושתיים בהסיבה:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הנפץ:

ומברכים ברכה אחרונה על הגפן:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עַל הַגָּפֶן וְעַל פְּרֵי הַגָּפֶן וְעַל
תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל-אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֹבָה שְׂרָצִית
וְהַנְּחֻלָּת לְאִבּוֹתֵינוּ לֶאֱכֹל מִפְּרִיָּהּ וּלְשַׂבּוֹעַ מִטּוֹבָהּ רַחֲם-נָא יי
אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל-עַמֶּךָ וְעַל-יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל-צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדְךָ וְעַל-מִזְבְּחֶךָ וְעַל-הַיְכָלְךָ וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ, וְשִׂמְחָנוּ בָּהּ וּנְבָרְכֶךָ בְּקִדְשָׁהּ
וּבְמִתְהַרְרָהּ. (בשבת: וְרָצָה וְהַחֲלִיצֵנוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה): וְנִכְרְנוּ לְטוֹבָה
בְּיוֹם חֹג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. כִּי אַתָּה יי טוֹב וּמְטִיב לְכָל וְנוֹדֶה לְךָ
עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי-הַגָּפֶן. בְּרוּךְ אַתָּה יי עַל-הָאָרֶץ וְעַל-פְּרֵי
הַגָּפֶן:

ברכת בנ"ר אם שתי שאר משקים:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא נִפְשוֹת רַבּוֹת
וְחֹסְרוֹן עַל כָּל מַה-שֶּׁבְּרָאתָ לְהַחֲיוֹת בְּהֵם נֶפֶשׁ כָּל-חַי,
בְּרוּךְ חַי הָעוֹלָמִים:

ואחר כך אומרים:

לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּירוּשָׁלַיִם:

השירים, השמחה

לחות הברית. אחד אלקינו
שבשמים ובארץ:

שמונה מי יודע?

שמונה אני יודע: שמונה ימי
מילה, שבעה ימי שבתא, ששה
סדרי משנה, חמשה חומשי
תורה, ארבע אמהות, שלשה
אבות, שני לחות הברית, אחד
אלקינו שבשמים ובארץ:

תשעה מי יודע?

תשעה אני יודע: תשעה ירחי
לדה, שמונה ימי מילה, שבעה
ימי שבתא, ששה סדרי משנה,
חמשה חומשי תורה, ארבע
אמהות, שלשה אבות, שני
לחות הברית, אחד אלקינו
שבשמים ובארץ:

עשרה מי יודע?

עשרה אני יודע: עשרה דברי
תשעה ירחי לדה, שמונה ימי
מילה, שבעה ימי שבתא, ששה
סדרי משנה, חמשה חומשי
תורה, ארבע אמהות, שלשה
אבות, שני לחות הברית, אחד
אלקינו שבשמים ובארץ:

אחד עשר מי יודע?

אחד עשר אני יודע: אחד עשר
פוכביא, עשרה דברי
ירחי לדה, שמונה ימי מילה,
שבעה ימי שבתא, ששה סדרי
משנה, חמשה חומשי תורה,
ארבע אמהות, שלשה אבות.

אחד מי יודע?

אחד מי יודע?

אחד אני יודע: אחד אלקינו
שבשמים ובארץ:

שנים מי יודע?

שנים אני יודע: שני לחות
הברית, אחד אלקינו שבשמים
ובארץ:

שלשה מי יודע?

שלשה אני יודע: שלשה אבות,
שני לחות הברית, אחד אלקינו
שבשמים ובארץ:

ארבע מי יודע?

ארבע אני יודע: ארבע אמהות,
שלשה אבות, שני לחות הברית,
אחד אלקינו שבשמים ובארץ:

חמשה מי יודע?

חמשה אני יודע: חמשה חומשי
תורה, ארבע אמהות, שלשה
אבות, שני לחות הברית, אחד
אלקינו שבשמים ובארץ:

ששה מי יודע?

ששה אני יודע: ששה סדרי
משנה, חמשה חומשי תורה,
ארבע אמהות, שלשה אבות,
שני לחות הברית, אחד אלקינו
שבשמים ובארץ:

שבעה מי יודע?

שבעה אני יודע: שבעה ימי
שבתא, ששה סדרי משנה,
חמשה חומשי תורה, ארבע
אמהות, שלשה אבות, שני

שְׁנֵי לַחֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֶלְקִינוּ
שְׁבַשְׁמִים וּבְאֶרֶץ:

שְׁנַיִם עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ?

שְׁנַיִם עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁנַיִם עֶשֶׂר
שְׁבַטֵיָא. אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵיָא.
עֶשְׂרֵה דְבְרֵיָא. תְּשַׁעַה יְרַחֵי
לְדָה. שְׁמוֹנֵה יְמֵי מִילָה. שְׁבַעַה
יְמֵי שְׁפֵתָא. שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנֵה.
חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע
אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת. שְׁנֵי
לַחֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֶלְקִינוּ
שְׁבַשְׁמִים וּבְאֶרֶץ:

שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ?

שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁלֹשָׁה
עֶשֶׂר מְדֵיָא. שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבַטֵיָא.
אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵיָא. עֶשְׂרֵה
דְבְרֵיָא. תְּשַׁעַה יְרַחֵי לְדָה.
שְׁמוֹנֵה יְמֵי מִילָה. שְׁבַעַה יְמֵי
שְׁפֵתָא. שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנֵה.
חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע
אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת. שְׁנֵי
לַחֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֶלְקִינוּ
שְׁבַשְׁמִים וּבְאֶרֶץ:

חַד גְּדִיָא

חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא:

דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵי זוּזֵי.

חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא:

וְאַתָּא שׁוֹנְרָא וְאַכְלָה לְגְדִיָא.
דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵי זוּזֵי.

חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא:

וְאַתָּא כְּלָפָא וְנִשְׁדָּ לְשׁוֹנְרָא. דְּאַכְלָה
לְגְדִיָא. דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵי זוּזֵי.

חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא:

וְאַתָּא חוּמְרָא וְהִכָּה לְכְלָפָא.
דְּנִשְׁדָּ לְשׁוֹנְרָא. דְּאַכְלָה לְגְדִיָא.
דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵי זוּזֵי.

חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא:

וְאַתָּא נוֹרָא וְשַׁרְף לְחוּמְרָא. דְּהִכָּה
לְכְלָפָא. דְּנִשְׁדָּ לְשׁוֹנְרָא. דְּאַכְלָה
לְגְדִיָא. דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵי זוּזֵי.

חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא:

וְאַתָּא מִיָּא וְכִבָּה לְנוֹרָא. דְּשַׁרְף
לְחוּמְרָא. דְּהִכָּה לְכְלָפָא. דְּנִשְׁדָּ
לְשׁוֹנְרָא. דְּאַכְלָה לְגְדִיָא. דְּזַבִּין
אַבָּא בְּתַרֵי זוּזֵי.

חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא:

וְאַתָּא תוֹרָא וְשִׁתָּה לְמִיָּא. דְּכִבָּה
לְנוֹרָא. דְּשַׁרְף לְחוּמְרָא. דְּהִכָּה
לְכְלָפָא. דְּנִשְׁדָּ לְשׁוֹנְרָא. דְּאַכְלָה
לְגְדִיָא. דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵי זוּזֵי.

חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא:

וְאַתָּא הַשׁוּחַט וְשַׁחַט לְתוֹרָא.
דְּשִׁתָּה לְמִיָּא. דְּכִבָּה לְנוֹרָא.
דְּשַׁרְף לְחוּמְרָא. דְּהִכָּה לְכְלָפָא.
דְּנִשְׁדָּ לְשׁוֹנְרָא. דְּאַכְלָה לְגְדִיָא.
דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵי זוּזֵי.

חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא:

וְאַתָּא מְלֹאךְ הַמּוֹת וְשַׁחַט
לְשׁוּחַט. דְּשַׁחַט לְתוֹרָא. דְּשִׁתָּה
לְמִיָּא. דְּכִבָּה לְנוֹרָא. דְּשַׁרְף
לְחוּמְרָא. דְּהִכָּה לְכְלָפָא. דְּנִשְׁדָּ
לְשׁוֹנְרָא. דְּאַכְלָה לְגְדִיָא. דְּזַבִּין
אַבָּא בְּתַרֵי זוּזֵי.

חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא:

וְאַתָּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשַׁחַט
לְמְלֹאךְ הַמּוֹת. דְּשַׁחַט לְשׁוּחַט.
דְּשַׁחַט לְתוֹרָא. דְּשִׁתָּה לְמִיָּא.
דְּכִבָּה לְנוֹרָא. דְּשַׁרְף לְחוּמְרָא.
דְּהִכָּה לְכְלָפָא. דְּנִשְׁדָּ לְשׁוֹנְרָא.
דְּאַכְלָה לְגְדִיָא. דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵי
זוּזֵי.

חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא:

1

אָדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מְלֻךְ בְּטָרֵם
כָּל יְצוֹר נִבְרָא. לְעַת נַעֲשֶׂה
בְּחַפְצוֹ כָּל, אֲזִי מְלֻךְ שְׁמוֹ נִקְרָא.
וְאַחֲרֵי כִּבְלוֹת הַכֹּל, לְבַדּוֹ יִמְלֹךְ
נּוֹרָא. וְהוּא הִיָּה וְהוּא הוֹדָה וְהוּא
יִהְיֶה בְּחַפְאָרָה:

2

עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה
שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל
יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן:

3

יִשְׂרָאֵל בְּטַח בַּה', עֲזָרֵם וּמַגְנֵם
הוּא:

4

שִׂישׁוּ אֶת יְרוּשָׁלַיִם, גְּלוּ בַּה',
כָּל אוֹהֲבֵיהָ. עַל חוֹמוֹתֶיהָ
עִיר דָּוִד, הַפְקַדְתִּי שׁוֹמְרִים, כָּל
הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה:

5

וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרַתְךָ, וְדַבֵּק
לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וַיַּחַד
לְכַבְּנוּ, לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת
שְׁמֶךָ. וְלֹא נִבּוֹשׁ וְלֹא נִפְלֵם, וְלֹא
נִפְשַׁל לְעוֹלָם וָעֶד:

6

יִבְרַכְךָ ה' מִצִּיּוֹן, וְרֵאָה בְּטוֹב
יְרוּשָׁלַיִם, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.
וְרֵאָה כְּנִים לְבִנְיָד, שְׁלוֹם עַל
יִשְׂרָאֵל:

7

יְשַׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם, וְתִגַּל הָאָרֶץ
יְרַעַם הַיָּם וּמְלֵאוּ:

8

כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ, נָשַׁר צַר מְאֹד
וְהֶעֱקַר לֹא לִפְחָד כָּלֵל:

9

שִׁבְחֵי יְרוּשָׁלַיִם אֶת ה', הַלְלֵי
אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן, כִּי חֲזַק
בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ, בְּרַךְ בְּנִיךָ בְּקַרְבְּךָ:

10

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת, אֲשֶׁא עֵינֵי אֵל
הַדָּרִים מֵאֵין יָבֵא עֲזָרֵי.
עֲזָרֵי מֵעַם ה' עֲשֵׂה שְׁמִים וְאָרֶץ.
אֵל יִתֵּן לַמּוֹט רִגְלֶךָ אֵל יְנוּם
שׁוֹמְרֶךָ. הִנֵּה לֹא יְנוּם וְלֹא יִישָׁן
שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. ה' שׁוֹמְרֶךָ ה' צִלְּךָ
עַל יַד יְמִינֶךָ. יוֹמֵם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא
יִפְכֵּךָ וַיִּרַח בְּלַיְלָה. ה' יִשְׁמְרֶךָ
מִכָּל רָע יִשְׁמַר אֶת נַפְשֶׁךָ. ה'
יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבואֶךָ מֵעַתָּה וְעַד
עוֹלָם:

11

עוֹד אָבִינוּ חַי, עִם יִשְׂרָאֵל חַי:

12

הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נְעִים, שְׁכַת
אֲחִים גַּם יַחַד:

13

אֲנִי מֵאֲמִין בְּאַמּוּנַת שְׁלָמָה
בְּבִיאַת הַמְּשִׁיחַ, וְאֵף עַל פִּי
שִׁיתְמַהֲמָה, עִם כָּל זֶה אַחֲכָה לוֹ,
בְּכָל יוֹם שְׂיָבוֹא:

22

אני הוא עין מאד זקן ושבע ימים, ראיתי כּבד רוחות עזות ורעמים, אתה עלה קמן מתנועע, במוח בעצמו הכל יודע, קח אתה צידה לדרך – את נסיוני, אל תזלזל, אולי זה כל מה שיש לי, כי יש ימים יפים הכל פורח ויש שעות קשות הכל בורח.

תחזיק חזק עלה קמן שלי, בי לא תמיד הכל בחוץ בהיר. ברוח סער וסופה קרה תזכר ותתחזק אני אתה.

ולא תמיד הכל נכון הכל מוכן, חיים זה לא שעור חשבון, זה גם מבחן. עכשו עלה קמן הכל רגוע, אך מרחוק אולי ענן מניע, קח אתה צידה לדרך – את ברכתני, חצי הכוס היא מלאה תזכר תמיד. וכשהשמש אל הים שוקעת, אל תדאג, מחר היא שוב זורחת.

תחזיק חזק עלה קמן שלי, בי לא תמיד הכל בחוץ בהיר. ברוח סער וסופה קרה תזכר ותתחזק אני אתה:

14

ימלא פי תהלתך כל היום תפארתך אל תשליכני לעת זקנה ככלות כחי אל תעזבני:

15

מי האיש החפץ חיים אהב ימים לראות טוב נצד לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה סוד מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו:

16

אלה חמדה לבי, וחוסה נא ואל תתעלם:

17

דוד מלך ישראל, חי וקים:

18

מצודה גדולה להיות בשמחה תמיד:

19

יחד בלם קרשה לך ישלשו:

20

אין ערך לך ה' אלקינו בעולם הזה ואין זולתך מלפני לחיי העולם הבא אפס בלתי גואלנו לימות המשיח ואין דומה לך מושיענו לתחיית המתים:

21

אתה שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחוות בנעם ה' ולבקר בהיכלו:

23

בְּרַחֲבֵינוּ הַצַּר נָרַךְ אֶחָד מִזֹּרֵר
הוא יוֹשֵׁב בְּצַרְיָפוֹ וְלֹא
עוֹשֶׂה דְבָר. אִישׁ אֵינוֹ בָּא לְקַנּוֹת,
וְאֵין אִישׁ מְבַקֵּר, וּשְׁנַתִּים שֶׁהוּא
כֹּכֵר אֵינוֹ מְנַגֵּר.

וְהוּא חֵלוֹם אֶחָד נוֹשֵׂא עוֹד
בְּלִבּוֹ לְקַנּוֹת כִּסּוֹף לְאֵלֵיהֶוּ
שִׁיבּוֹא, עַל כִּפְיוֹ אוֹתוֹ יָבִיא,
לְאֵלֵיהֶוּ הַנְּבִיא.

וְהוּא יוֹשֵׁב וּמַתְּכָה לּוֹ כִּבְר שְׁנַיִם
חוֹלֵם הוּא שִׁיזְכָּה לּוֹ, עַל סוּדוֹ
שׁוֹמֵר וּמַתְּכָה לּוֹ מִתִּי כִּבְר יִגִיעַ
הַיּוֹם.

בְּרַחֲבֵינוּ הַצַּר נָרַךְ סַנְדְּלָר אֶחָד
מִזֹּרֵר הוּא יוֹשֵׁב בְּצַרְיָפוֹ וְלֹא
עוֹשֶׂה דְבָר, מִדְּפִיּוֹ הַרְיָקִים
מְכַסִּים בְּאֶבֶק כִּבְר שְׁנַתִּים מְנַחַת,
הַמְרַצֵּעַ בְּשֵׁק.

וְהוּא חוֹלֵם כִּי נַעֲלִים הוּא תוֹפֵר,
כֵּן עַל הָרִים יִגּוֹו רַגְלֵי הַמַּבְשֵׁר.
עַל כִּפְיוֹ אוֹתָן יָבִיא, לְאֵלֵיהֶוּ
הַנְּבִיא.

בִּירוּשָׁלַיִם יִשְׁנֶוּ אִישׁ, לְגַמְרֵי לֹא
צָעִיר, שֶׁכְּבָנָה הַרְבֵּה בְּתִים בְּכָל
פְּנוֹת הָעִיר.

הוּא מַכִּיר כָּל סַמְטָה, כָּל רְחוֹב
וּשְׁכוּנָה, הוּא בּוֹנֶה אֶת הָעִיר
כִּבְר שִׁבְעִים שָׁנָה.

וְהוּא חוֹלֵם כִּי כְמוֹ שְׁאֵת הָעִיר
כְּנֶה, יִנִּיחַ לְמַקֻּדֵשׁ אֶת אֶבֶן-הַפְּנֵה.
עַל כִּפְיוֹ אוֹתָהּ יָבִיא לְאֵלֵיהֶוּ
הַנְּבִיא.

וְהוּא יוֹשֵׁב וּמַתְּכָה לּוֹ...

24

עוֹמֵד לוֹ עֵץ בְּצִדֵי דְרָכִים,
מוֹשִׁיט לְצַד עֲנָפִים רַבִּים
וּלְפִתַע עֲלֶה קָמָן נִתְלַשׁ עַל
הָאָרֶץ הוּא גָּלֵשׁ.

צַדִּיק עוֹבֵר שֵׁם וּמַתְּפֵלֵא וְשׁוֹאֵל
הוּא אֶת הָעֲלֶה אֲמוֹר נָא מִדּוּעַ
וְעַל מָה הוֹשִׁלְכֶת לְאֶדְמָה.

וְהָעֲלֶה לְצַדִּיק עוֹנֶה, לֹא אֲנִי כִּאֵן
הַמְּמוּנָה, הָעֲנָף לְפִתַע פִּתְאוּם
נִרְעַד וְאוֹתֵי הַשְּׁלִיךְ לְעַד.

עֲנָף עֲנָף הַמְּמוּנָה אוֹלֵי תִתֵּן לִי
מִעֲנָה, מִדּוּעַ לְפִתַע אֶתָּה נִרְעַד
מִשְׁלִיךְ הָעֲלֶה לְעַד.

וְהָעֲנָף לְצַדִּיק עוֹנֶה, לֹא אֲנִי כִּאֵן
הַמְּמוּנָה, הַרוּחַ לְפִתַע פִּתְאוּם
נִשְׁכָּה וְהָעֲלֶה הִיא סַחְבָּה.

רוּחַ רוּחַ הַמְּמוּנָה אוֹלֵי מִעֲנָה
תִּתְּנֵי לִי נָא, מִדּוּעַ לְפִתַע פִּתְאוּם
נִשְׁכַּבְתָּ וְאֵת הָעֲלֶה סַחְבָּתָּ.

וְהַרוּחַ לְצַדִּיק עוֹנֶה, לֹא אֲנִי כִּאֵן
הַמְּמוּנָה, הַמְּלֹאךְ שְׁלִי עָלַי צְנוּה
וּפְתַחְתִּי בְּנִשְׁיבָה.

מְלֹאךְ מְלֹאךְ הַמְּמוּנָה, אוֹלֵי תִתֵּן
לִי מִעֲנָה, עַל הַרוּחַ מִדּוּעַ תִּצְנוּה
לְנִשׁוּב עַל הָעֲלֶה.

וְהַמְּלֹאךְ לְצַדִּיק עוֹנֶה, לֹא אֲנִי
כִּאֵן הַמְּמוּנָה, בּוֹרֵא הָעוֹלָם
הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא לְעִשׂוֹת זֹאת לִי
הוֹרָה.

בּוֹרֵא הָעוֹלָם שְׁלִיט עָלְיוֹן, אוֹלֵי
תִּסְבִּיר לִי בְּהִגְיוֹן, עֲלֶה קָמָן זֶה
מִפְּנֵי מָה הוֹשִׁלְכֶת לְאֶדְמָה.

29

וְשִׁמְחֵתָּ בְּחִנּוּךָ, וְהִיִּית אִךְ
שְׂמָחָה:

30

אֵימָתִי קָאֲתִי מִר לְכַשְׁפוּצוֹ
מַעֲיִנוֹתֶיךָ חוּצָה:

31

עוֹצֵו עֲצָה וְתוֹפֵר דְּבָרוֹ דְּבָר וְלֹא
יָקוּם בִּי עַמְנוּ אֶל־:

32

כְּמוֹצְרִים גְּאֻלְתָּנוּ מִבֵּית עֲבָדִים
פְּדִיתָנוּ:

33

שְׁמָעוּ שְׁמָעוּ חֲבָרִים וְהַטּוּ
אֵזֶן לְמַבְצְעֵי הַרְבִּי
מִלְּיֹוֹבֵאוּוֹיִמְשׁוּ. שְׁכַל אִשָּׁה וּבַת
תִּדְלִיק גֵּרוֹת שִׁבְתָּ וְכָל הַיְהוּדִים
יִנְיָחוּ תִפְלִין עַל כָּל דְּלַת מְזוּזָה
אִי אִי אִי אִי, בְּכָל בֵּית קִפַּת
צְדָקָה אִי אִי אִי אִי, סִפְרֵי קִדָּשׁ
קָנָה לָךְ אִי אִי אִי אִי, קִבַּע בְּהֵם
לְמוֹדֶיךָ אִי אִי אִי אִי, אִזִּי מְשִׁיחַ
בְּמַהֲרָה יָבוֹא:

34

אֲתָה בְּחַרְתָּנוּ, מִכָּל הָעַמִּים
אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ
בָּנוּ, וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת
וְקִדְשַׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ
מִלְּבָנוּ לְעִבּוֹדְתֶיךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
וְהַקְדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ:

וְהַבּוֹרָא הוּא בְּכַבּוֹדוֹ, מְסִבִּיר
לְצַדִּיק בְּרוּב חֲסִדוֹ, הָרַם מִשָּׁם
אֶת הָעֵלָה וַיִּמָּה שְׁתַּחֲתִיו גְּלָה;
תּוֹלַעַת שׁוֹכְכַת שָׁם קִמְנְטָנָה,
בּוֹרְדָה הִיא וּמְסַבְנָה, עַל הָעֵץ
יִשְׁבָּה לָהּ בְּמִקּוֹמָהּ וּבְקוֹשֵׁי רֶב
נִשְׁמָה. לְהַרְדָּם לֹא עֵלָה בְּיָדָהּ,
כִּי הַשְׁמֵשׁ בַּעֲזוֹ יִקְדָּהּ, וְקִרְאָהּ
אֵלֵי – בּוֹרָא הַצֵּל, תֵּן לִי נָא קֶצֶת
צֵל.

מִיַּד הוֹרִיתִי לְמַלְאָךְ, וְאֶת הַרוּחַ הוּא
שָׁלַח, הִיא עַל הָעֵנָף נִשְׁבָּה, וְאֶת
הָעֵלָה הִיא סַחְבָּה, עִם הַתּוֹלַעַת
לְאֲרָמָה, וְהוּא הַסְתִּיר לָהּ אֶת
הַחַמָּה, וְהַתּוֹלַעַת הַקְטָנָה שִׁקְעָה
לָהּ בְּשִׁינָה:

25

הוֹשִׁיעָה אֶת עַמְךָ וּבְרַךְ אֶת
נַחֲלֶתְךָ וְרַעַם וּנְשִׂאֵם
עַד הָעוֹלָם:

26

אֲנָעִים זְמִירוֹת וְשִׁירִים אֲעַרְגֶּה, כִּי
אֵלֶיךָ נִפְשֵׁי תַעֲרֹגוּ. נִפְשֵׁי
חֲמֹדָה בְּצַל יְדֶיךָ לְדַעַת כָּל רוֹ
סוֹדֶיךָ:

27

אֶל־י אֲתָה וְאוֹדֶךָ, אֱלֹקֵי
אֲרוֹמְמֶךָ:

28

וּפְרַצְתָּ יְמָה וְקִדְמָה, וְצַפּוֹנָה
וְנִגְבָּה:

נגילה הללויה

נגילה הללויה נגילה בא זמן הנאילה:

אל שדי קבץ נדחי ידידי וגרש משנאי. נפשי בהם געלה: נגילה:
שלה לי בן ישי גואלי ובנה לי בית היכלי. באויבי עשה פלה: נגילה:
רחמן חוס על עם לא אלמן. ושלח להם ציר נאמן. ונסדר שיר ותהלה: נגילה:

אשורר שירה

אשורר שירה לכבוד התורה. מפז יקרה זכה וברה:

נאמן שמו בחר בעמו, להיות לו לשמו אומה נבחרה: אשורר:
נתנה לנו על יד רוענו, משה רבינו בחר האמה: אשורר:
אשרי הגבר על יצרו וגבר, מישרים דובר בותר בתורה: אשורר:
רבה נעימה תורה תמימה פתי מחכימה עין מאירה: אשורר:

מפי אל

מפי אל, מפי אל, יבורך ישראל:

אין אדיר בה. אין ברוך כבן עמרם. אין גדולה בתורה, ואין דורשיה בישראל: מפי אל:
אין הדור בה. אין ותיק כבן עמרם. אין זכיה בתורה, ואין חכמיה בישראל: מפי אל:
אין טהור בה. אין ישר כבן עמרם. אין כבודה בתורה, ואין לומדיה בישראל: מפי אל:
אין מלך בה. אין נביא כבן עמרם. אין סגולה בתורה, ואין עוסקיה בישראל: מפי אל:
אין פודה בה. אין צדיק כבן עמרם. אין קדשה בתורה, ואין רוממיה בישראל: מפי אל:
אין קדוש בה. אין רחום כבן עמרם. אין שמירה בתורה, ואין תומכיה בישראל: מפי אל:

חביבי

חביבי יה **חביבי**. האל המלך הרחמן. ישלח משיחו הנאמן:
אב הרחמן שמע קולנו, שלח בן דוד ויגאלנו. נשוב לציון עיר קדשנו.
 ונשלוט בה ביד רמה:
חביבי:
שמה נתאסף בעיר הבירה, ומחדש ישמע קול שירה ואז נדליק
 המנוחה, בבית שוכן מעונה:
חביבי:
ראה בעני ישראל עמך, והשיבם נא לגבוליהם. ואז יראה כל זכוריה.
 שלש פעמים בשנה:
חביבי:

עזרני אל חי

עזרני אל חי להכניע, את יצר המפתה המריע. מבלתך אין מושיע,
 להושיעני:
דלתי תשובה חי פתח לי, כי שבתני מחטאי ומעלי. אנא צורי שמע
 קולי מהר ענני. אודה עלי פשעי, אתה תשא עוונתי:
סוד ימינה הפשוטה, לקבל את נפש המתחרטה. ולא תוסיף תחטא,
 אליך קוני. הרחק נא מעליה, חברת פת הצפוני:

שלום לבן דודי

שלום לבן דודי. הצח והארמון. שלום לך מאת. דקה כמו רמון:
לקראת אחותך רויז, צא נא להושיעה. וצלח בבן ישי רבת בני עמון:
מה לך יפהפיה, תעוררי אהבה, ותצלצלי קולך. כמעיל בקול פעמון:
העת אשר תחפין, אהבה אחישנה. עתה ועליך. ארד כטל חרמון:

לך אל-לי

לך אלי תשוקתי בך חשקי ואהבתי:
לך לבי וכליותי לך רוחי ונשמתתי:
 השיבני ואשובה ותרצה את תשובתי:
לך אזעק בך אדבק עדי שובי לאדמתתי
לך אני בעודי חי ואף כי אחרתי מותי:
 השיבני ואשובה ותרצה את תשובתי:
לך נדי לך רגלי וממך היא תכונתי:
לך עצמי לך דמי ועורי עם גויתי:
 השיבני ואשובה ותרצה את תשובתי: